

پروژهی ئازادی تهواوکه‌ری کاره‌کانی راپه‌رینی ٣/٥ ده‌روازه‌ی راپه‌رین بوو

مه‌هدی بورهان

که (ئه‌گەر نه‌ک مامه‌ ده‌رنه‌چیت به‌لکو ئه‌گەر مامه‌ شه‌هیدیش بی‌ت که‌رکومان له‌ده‌ست ناچیت) ئه‌م بو‌چونه‌ش به‌پالپشتی چه‌ندین به‌لگه‌نامه‌ی می‌ژوویی و جوغرافی ئه‌و ناوچه‌ی کوردستان هاتو‌ته‌ ئاراو، ئه‌مه‌ش به‌لگه‌ن له‌سەر دووربینی و واقع بینی هه‌قال مام جه‌لال، پرو‌داوه‌کان دوا‌ی پروژه‌ی ئازادی ئه‌و راستیه‌یان سه‌لماند که‌ته‌واوکه‌ری کاره‌کانی راپه‌رینی ٣/٥ رانییه‌ی راپه‌رین بوو به‌لام ئه‌مجاره‌یان له‌ (ئوم قه‌سروه) ده‌ستی پیکردو و کو‌تایی به‌زیاتر له‌ (٣٠) سال خوین‌رشتن و کاولکاری هی‌نا وه‌یدی هی‌دی خاوه‌ن ماف به‌مافی په‌وای خو‌یان شاده‌بنه‌وه و خه‌لکی شاره‌کانی که‌رکوک و خانه‌قین و دوبز و مه‌خمو و ته‌واوی ناوچه‌کانی تری کوردستان ئه‌گه‌رچه‌یه‌وه بو‌جیگای باو باپیری خو‌یان. ئاله‌م ساته‌دا خه‌لکی شو‌رشگێری رانییه‌و ده‌وروبه‌ری هه‌قیانه‌ شانازی به‌دوو شه‌ره‌فی زو‌ر گه‌وره‌وه بکه‌ن ئه‌وانیش پوو‌خان یه‌که‌م پایه‌ی ده‌سه‌لاتی قیزه‌هونی به‌عس که‌له‌م شاره‌خو‌راگره‌وه بوو، هه‌روه‌ها دالده‌دانی خه‌لکیکی زو‌ری ناوچه‌ به‌عه‌رب کراوه‌کانی کوردستان له‌سالی (١٩٩١) وه‌ که‌نه‌مه‌ش شانازی‌که‌ هه‌روا به‌ئاسانی ده‌ست خه‌لک نا‌که‌و‌یت به‌لکو قوربانی‌هه‌کی گه‌وره‌ی ئه‌وی. به‌لام په‌روشی خه‌لکی خو‌راگری رانییه‌ بو‌چاره‌نوسی برا ئاوهره‌کانیان زو‌ر له‌وه گه‌وره‌تربوو، له‌وه‌ی به‌کی‌شه‌یه‌کی لاوه‌کی درز و که‌له‌به‌ری تی‌بخ‌زیت. هه‌روه‌ها خه‌لکی رانییه‌ له‌و راستیه‌ گه‌شتبوون که‌د‌ئ‌س‌و‌زی بو‌کورد و در‌ئ‌ز‌ه‌دان به‌ر‌پ‌بازی پ‌ی‌رو‌زی کوردایه‌تی ئه‌هی‌نی قوربانی زو‌رله‌وه گه‌وره‌تریشی له‌پ‌ئ‌ناودا ب‌ده‌ن.

وبه‌هه‌موو ئه‌و مافانه‌ی شادی‌ت که‌گه‌لانی دونیای ئازاد پی‌ی‌گه‌یشتوون، خو‌شبه‌ختانه ئه‌م ده‌رفه‌ته‌ش دوا‌ی ئه‌و مله‌و‌ریه‌ی س‌دام کردی به‌داگیرکردنی کو‌یت په‌خ‌سا. گومانی تی‌دانیه‌ که‌س‌دام خاوه‌ن نه‌فسیه‌تیکی نه‌خو‌ش و ناتهن‌دروست بوو، هه‌میشه‌ چی‌ژی له‌ئازاردانی به‌رامبه‌ر و د‌پ‌که‌به‌رانی خو‌ی ده‌بینی، هه‌رنه‌مه‌ش فاکته‌ریکی سه‌ره‌کی بوو بو‌د‌گیرکردنی کو‌یت،

کو‌مه‌لگای نی‌وده‌وله‌تی له‌سەر ئه‌وه‌ پ‌یکه‌وتن که‌سنو‌ریک بو‌ده‌سه‌لاتی گه‌نده‌لی ئه‌م سیستمه‌ فاشیه‌ داب‌ن‌ئ‌ن ئه‌ویش به‌ده‌ست پ‌یکردن‌سی گ‌گ‌ه‌ره‌ده‌لولی بیابان، له‌باشو‌ره‌وه‌ راپه‌رینی پ‌ر‌ش‌کو‌ی کوردستان له‌رانییه‌وه که‌نه‌مه‌ سه‌ره‌تایه‌کی زو‌ر گر‌نگ بوو بو‌ه‌رته‌س‌س‌ک کردنه‌وه‌ی پ‌ا‌وا‌ن‌خ‌و‌زی فرا‌وا‌ن‌خ‌و‌زی س‌دام و پ‌ژ‌ئ‌مه‌که‌ی. دیاره‌ دوا‌ی ئه‌و شکسته‌ کاتی‌یه‌ی که‌به‌سه‌ر راپه‌ریندا هات که‌ئه‌گەر به‌مه‌فه‌ومیکی تر لیکی‌ده‌ینه‌وه ئه‌وا نه‌ک هه‌ر شکست نه‌بوو به‌لکو راپه‌رینیکی تر بوو به‌لام له‌ف‌و‌رم‌یکی جیا‌واز له‌وه‌ی (٣/٥) گومانی تی‌دانیه‌ که‌چ راپه‌رین وچ کو‌پ‌ه‌وی خه‌لکی کوردستان هه‌ر یه‌ک مه‌به‌ستیان هه‌بوو ئه‌ویش په‌فزی رازیبوون بو به‌ده‌سه‌لاتی ئه‌فله‌قیه‌کان که‌واته‌ ستراتیج هه‌ریه‌ک بوو له‌کو‌پ‌ه‌و له‌راپه‌رینیش به‌لام ئه‌گەر گو‌وان‌ئ‌یک هه‌بی‌ت له‌تاکتی‌کدا ئه‌وا به‌هو‌ی نا‌ه‌وه‌سه‌نگی بوو له‌ته‌رازووی هی‌زدا، دیاره‌ گر‌نگ‌ترین ده‌رنه‌نجامیک که‌له‌م دوانه‌ی خه‌باتی گه‌لی کوردستان هاته‌ ئاراو مل که‌چکردنی کو‌مه‌لی نی‌وده‌وله‌تی بو‌وتاچه‌ندین بریار له‌به‌ر‌ئ‌ه‌وه‌ندی گه‌لی کورد ده‌ریکه‌ن که‌بو‌ی یه‌که‌م جاربوو کورد وکی‌شه‌ په‌واکه‌ی وه‌ها گو‌ی بو‌دا‌خ‌وا‌زیه‌کانی ب‌گ‌یر‌ئ‌ له‌لایه‌ن جیهانی ده‌روه‌وه که‌به‌د‌ئ‌ن‌یا‌یه‌وه ئه‌م بریارانه‌ش فشاری رای‌گشتی ئه‌و و‌لا‌تانه‌ی به‌سه‌ره‌وه‌بوو دوا‌ی گه‌رانه‌وه‌ی خه‌لکی کوردستان و خو‌سازدان بو‌ه‌لا‌ب‌ژ‌دان بیر له‌هه‌له‌مه‌تی بانگه‌شه‌ بو‌لایه‌نه‌ سیاسیه‌ به‌شداربو‌ه‌کان ئاوهره‌ی که‌رکوک ئه‌م دروشمه‌یان ئه‌وته‌وه‌ (ئه‌گەر مامه‌ ده‌رنه‌چیت، که‌رکوکمان له‌کیس ده‌چیت) به‌لام وه‌لامی ئه‌و سه‌رکرده‌ ژیر وکاره‌مه‌یه‌ی خه‌لکی کوردستان ئه‌وه‌بوو

می‌ژووی شو‌رش و راپه‌رین له‌کوردستاندا سه‌نگ و قورسایه‌کی هی‌ند کاریگەر و گر‌نگی هه‌یه که‌هه‌گیز نا‌کر‌یت باس له‌عی‌راق بکه‌یت و ئه‌و پ‌ودا‌وانه‌ فه‌رامو‌ش بکه‌یت که‌له‌ کوردستاندا پ‌و‌و‌یا‌ندا‌وه، پ‌استه‌ عی‌راق و‌لا‌تی پ‌ر له‌کی‌شمه‌ کی‌شی‌پ‌م‌یاری و سه‌ریازی له‌گه‌ل و‌لا‌تانی ناوچه‌که‌ و ب‌گ‌ره‌ جیهانی‌ش به‌لام هه‌رگیز ئه‌م پ‌استیه‌ نا‌ت‌وا‌ن‌یت سه‌رنج‌مان له‌وه‌هه‌موو کاره‌ساتانه‌ دووربخاته‌وه که‌ده‌ره‌ق به‌ گه‌لی کوردستان کراوه‌ له‌لایه‌ن ده‌سه‌لاتداره‌ یه‌ک له‌دوا‌ی یه‌که‌کانی به‌غدا: له‌نه‌نجامی ئه‌و ململانی به‌رده‌وامه‌ی که‌له‌نی‌وان خه‌لکی کوردستان و ده‌سه‌لاتی ناوه‌ندیدا دروست بوو، گه‌لی کوردستان هه‌میشه‌ قوربانی یه‌که‌م بووه‌ و له‌م نا‌کو‌کی و ململانییه‌دا، به‌لام سه‌ره‌پای به‌کاره‌ینانی چه‌ندین سیاسه‌تی نام‌و‌ف‌انه‌و ئه‌و هه‌موو زو‌لم و سته‌مه‌ی ده‌ره‌ق به‌گه‌لی کوردستان کرا که‌چی کوردی نه‌ک هه‌ر ساردنه‌کرده‌وه له‌تیک‌و‌شان له‌پ‌ینا‌و مافه‌ په‌واکانیدا به‌لکو وه‌ک هاوکی‌شه‌یه‌کی راسته‌وانه‌ له‌گه‌ل هه‌رچی زیادبونی تا‌وا‌نا‌ک‌ریه‌کانی به‌عسی په‌گه‌ز په‌رس‌ت‌دا، ئه‌وا ر‌قی پ‌ی‌رو‌زی پ‌ی‌شمه‌رگه‌ و جه‌ما‌وه‌ریش زیاد ده‌ته‌قیه‌وه به‌رووی د‌ز‌ی‌و و پ‌رله‌ه‌گ‌ونا‌هی ج‌ه‌له‌لا‌ده‌کانی به‌ع‌س‌دا. نا‌ش‌ک‌رایه‌ گه‌لی کوردستان قوربانی بی‌شو‌ماری داوه‌ به‌لام زو‌ر زو‌و له‌و راستیه‌ گه‌یشتن که‌ئازادی باجی قورسی ئه‌وی ئه‌مه‌ش به‌سو‌ده‌رگرتن له‌ئه‌زموونی خه‌باتی دوور و در‌ئ‌زی خو‌ی و گه‌لانی چه‌وسا‌وه‌ی دنیا، چونکه‌ پ‌ژ‌ئ‌مه‌ تو‌ت‌ا‌لی‌ت‌ا‌ریه‌کان نا‌م‌اده‌ن له‌پ‌ینا‌و در‌ئ‌ز‌ه‌دان به‌ده‌سه‌لاتی نا‌شه‌ری‌ خو‌یان هه‌موو جو‌ره‌ کرده‌وه‌یه‌ک ئه‌نجام ب‌ده‌نته‌نانه‌ت سل له‌هیچ یاسا و پ‌ی‌س‌ایه‌کی زه‌مین‌ی نا‌سمانه‌کانه‌وه چونکه‌ ئه‌وان شه‌ره‌یه‌تی ده‌سه‌لاتی خو‌یان له‌پ‌ی‌ش‌ی‌ل‌کردنی هه‌موو ئه‌و یاسا و ده‌ست‌ورا‌نه‌وه و ه‌رگ‌رت‌وه که‌بو‌پ‌یک‌س‌تنی ژ‌یانی مرو‌قا‌یه‌تی ها‌ت‌ونه‌تو دا‌نان به‌درک کردنه‌هه‌موو ئه‌و پ‌استیه‌ی گه‌لی کورد خو‌ی له‌به‌رامبه‌ر یه‌ک واقیعه‌دا بینووه ئه‌وه‌ش زه‌مینه‌ سازی بو‌بو‌و راپه‌رینیکی جه‌ما‌وه‌ری و سه‌رتاس‌ه‌ری تاله‌ژ‌یر ده‌سه‌لاتی سه‌رکو‌ت‌کردن و کو‌یله‌کردن پ‌زگاری بی‌ت